

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica III. post Epiphaniam. Gravißima servitus proprijs cupiditatibus
servire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA III. POST EPIPHANIAM.

Gravissima servitus proprijs cupiditatibus servire.

Dico servo meo: fac hoc, & facit. Matt:8.

Er vitutis tam misera tur-
pisque semper fuit condi-
tio, ut veteres servum ad-
umbrare volentes mon-
strosum aliquem hominem pingerent,
pedibus cervinis, auribus asininis. Per
pedes cervi, velocitatem; per aures asi-
ni, indicabant obedientiam. Non mi-
nus enim servus ac asinus labori subje-
ctus quotiescunque audierit *fac hoc*, vel
invitus *facit*. Hinc ingeniosus aliquis
fabulator apologum ejusmodi finxit:
Asinus inquit, serviens olitori, cum par-
cè comederet, laboraret autem libera-
liter, & vapularet liberaliùs, dicitur
à Jove petijisse, ut alteri Domino ven-
deretur. Exoratus Jupiter jussit eum
figulo vendi; à quo tamen non meliùs
habitus, imò ad cœnum vehendum,
tegulasque comportandas adhibitus
est: cujus oneris etiam impatiens, ite-
rum Dominum, fessoremque mutare
voluit. Mutavit porro & coriario ces-
sit; sed ab hoc exceptus quàm pessimè
ad priores Dominos rudere & anhelare
cœpit, veritus ne coriarius etiam in-
pelle luderet. Quàm jucundâ fictione a-
liud nihil docere voluit, quàm servo
ubicunque demum sit, quemcunque
Dominum habeat, nusquam esse bene.

Chrysolog:
serm. 61.

Servus, ait S. Chrysologus, post vigilijs
antelucanas, post totius diei varios & du-
ros labores, post trepidantes, & anxios
concursum, & parat Domino suo cœnam,

& cinctus, quod paraverat, submini-
strat: nec est elatus, quia fecit; sed cum
devotione singula faciens contremiscit.
Apponit Domino suo cibos multiplices, arte
tota totius saporis conditos: ipse autem
semicoctam, nec salitam forsitan cœnulam
gustaturus. Porrigens crebra pocula, va-
rios calices, vina mutat, ad longissimi con-
vivij fabulas longiores stat fixus, stat move-
ri nescius; cui lassescere non licet servienti.
Et cum Dominus jam partem noctis in-
somnia deducit, peragit inquietem: ser-
vus colligit, curat, accurat, ponit, compo-
nit, reponit, & sic in rebus necessarijs im-
moratur, ut nihil sibi aut parum noctis ad-
escam reservet & soporem. Posthac om-
nia nisi prævigilet in crastinum, & Do-
minum prævenit dormientem, fessus, in-
defessus manicabit ad verbera, ad presen-
tem pœnam nihil hesterno ei subvenit de
labore; quia quidquid Dominus indebitè,
iracundè, libens, nolens, oblitus, cogitans,
sciens, nesciens circa servum fecerit, ju-
stitia, lex est: imperantis ira subito jus
est, & ad libitum Domini vocem non ha-
bet conditio servitutis. Valde ergo sto-
lidi fuere Israëlita, qui in Ægyptum
redire petebant, exostulantes cum
Moysè: *recede à nobis, ut serviamus*
Ægyptijs, multò enim meliùs erat servire
eis, quàm mori in solitudine. Quisquis
enim ingenuus est mortem servitute,
honestiorem & potiorem ducit, qualis
illa virilis Andromache Trojanas Vir-
gines

Exod. 14.
12.

gines hostili gladio cæfas se captivâ feliciores ita oggemens :

Virg. O felix una ante alias Priameia Virgo
Hostilem ad tumulum Trojæ sub mœ-
nibus altis
Iussa mori, quæ sortitus non pertulit
illos,
Nec victoris heri tetigit captiva cubile :

*Philo quod omnis pro-
bus liber.* quales populi, Philo Xanthios appel-
lat, qui se ipsos occidere, quàm Roma-
nis dedere maluerunt, præferentes glo-
riosam mortem vitæ conjuncta cum igno-
minia. Quales Lacænae feminae, apud
eundem, quæ pueros suos in flumen
proijciebant, acclamando : vos certè non
servietis. Nulla tamen durior, nulla
ignominiosior, nulla execrabilior ex-
cogitari unquam servitus potuit, atque
est illa, cum homo sui ipsius & cupidi-
tatum propriarum servus efficitur, te-
ste Seneca : infelicissima servitus sibi ser-
vire; quod modò declarabo.

*Senec. l. 3.
Nat. 99.*

Qui hominem microcosmum, hoc
est parvum mundum esse dixerunt, si-
mul in eo politiam quandam, harmo-
niamque monarchicam constituerunt,
juxta cujus leges unus imperat, cæteri
parent. Ratio & voluntas Principes;
concupiscentia ancilla, affectus & pas-
siones servi. Primus hanc politiam
Cainum docuit ipsemet Deus, cum illi

Gen. 4. 7.

dixit : sub te erit appetitus tuus, & tu do-
minaberis illius; quasi diceret, ut alius

*V. Cornel. à
lap. in hunc
locum.*

vertit : in manum tuam tradidi potesta-
tem concupiscentie tue, & tu dominare ei
sive ad bonum, sive ad malum. Nulli
sunt tam feri, & sui juris affectus, inquit

*Seneca. de
ira. c. 12.*

Seneca, ut non disciplinâ perdomentur.
Quodcumq; sibi imperavit animus obti-
nuit,

At sæpe videre est in homine
politiam mundumque inversum, qua-
lem nonnemo faceret ira describit :
" Vrbs est, in qua lege perversa & ordi-
ne rerum omnium cadunt muri, exal-
tantur aquæ; fluunt turres, pro turri-
bus naves eriguntur; ægri deambulant,
decumbunt medici; algent balnea,
fervent horti; merguntur vivi, natant
sepulti; negociatores militant, milites
negociantur; student pilæ senes, alex
Juvenes; armis feminae, colo viri; im-
perant filij, obtemperant parentes;
dominantur servi, serviunt Domini.
Talis inquam Reipublicæ status repe-
ritur in homine, qui cupiditates suas
regere nescit; sed contra ab ijs regitur;
ibi enim verè servi dominantur, obe-
diunt Domini, quando quidquid hic il-
lève perversus affectus suggerit, hoc
voluntas protinus amplectitur, quid-
quid concupiscentia jubet, hoc agit.
Dicit ira: excandesce, & excandescit;
perime adversarium, & perimit. Dicit
gula: ingurgitare, & ingurgitatur; di-
cit amor impurus: fac hoc & facit.
Sed Divum Ambrosium audiamus, qui
in illud Davidis: tuus sum ego, salvum
me fac ita commentatur: satis rarus est,
qui possit dicere: Tuus sum. Non potest
dicere secularis: tuus sum; plures enim
Dominos habet. Venit libido, & dicit:
meus es; quia ea, quæ sunt corporis concu-
piscis. Venit avaritia, & dicit: meus
es; quia argentum & aurum, quod habes,
servitutis tua pretium est. Venit luxu-
ria & dicit: meus es; quia unius diei con-
vivium, pretium tuae vitæ est. Venit am-
bitio, & dicit: planè meus es, nescis quòd
ideo imperare alyis te feci, ut mihi ipse ser-
vires &

*Ambrosius
serm. 12.
Ps. 118. 94.*

vires? Veniunt omnia vitia, & singula dicunt: meus es. Quem tanti competitorum, quam vile mancipium est! Nonne hoc est proprijs vernis & mediastinis

Panormit: imò ancillis servire? Demonax con-
l. 3. de gest. spicatus quendam in servum suum im-
Alphons. moderatè savientem; desine, ait, te

Ioan. 8. servo tuo similem reddere; servus si-
(a) quidem est, qui affectibus suis impera-
Nota re nescit. Et quid Ethnicorum quæ-
cōcupiscen- rimus testimonia, cum ipsa divina Ver-
viam hic nō ritas apertè dicat: *omnis qui facit pec-*
dici forma- *catum, servus est peccati*, hoc est ut Jan-
liter & pro- senius explicat, propriæ concupiscen-
priè pecca- tiæ; nam & Paulus peccati nomine

tū ut dicit ipsam appellat: *quod habitat in me pec-*
Calvin⁹ sed *catum, &c.* (a) O extrema tantæ servi-
materiali- *tutis conditio!* liceat cum summo Pon-
ter quia ip- tifice exclamare. Quid enim absur-
sa incitat dius, quam ut Regina voluntas concu-
ad peccatū piscentiæ meretrici serviat? *Absurdum*

Rō. 7. 17. *planè est* (indignatur aureum os) atq;
Innocē: de *indecens ad cælorum Regnum vocatos pro*
utilit. con- *Regina peccatum habere; vocatos ut cum*
dit. humā. *Christo regnent, peccati captivos esse mal-*

Chrysoſtō: *le: perinde ac si quis diademate à capite*
hom. 11. ad *abjecto, mulieris intemperijs actæ, mendi-*
Rom. *ce ac pannosa servitutem servire velit.*

Mulierum imperia adeo sunt into-
lerabilia & gravia, ut nescio an ulla
Tyrannis gravior. Experta est hoc
quondam nostra Bohemia cum Pre-
mislo I. ad clavum sedente toto se-
ptennio sub puellarum jugo gemuit.

Aneas Hæ namque castello non procul à Pra-
Sylv. histo: ga proprijs manibus constructo gravif-
Bohem. c. 7. simas inde viris clades inferebant, fin-
gentes se interdum eorum amore te-
neri "amatorias epistolas (verba re-
fero Sylvij) nobilibus adolescentibus

mittere, detestari fastum, atque inso-
lentiam suæ ducis Valasæ, simulare
fugam, rogare in sylvam potenti manu
venirent, ac se raperent. Juvenes, qui

puellarum facinora magis admirarentur,
quàm odissent, victi blanditijs,
captique nonnullarum specie (erant
enim pleræque pulcherrimæ) imperata
faceſſunt. Sed ingressi sylvas insidijs
circumventi trucidantur. Similem
prorsus exitum sortiuntur, qui ancilla-
ribus concupiscentijs parent, *stipendia*

enim peccati Mors, ait Paulus. Quàm
gloriosus fuit Hercules, dum virtutis
viam, quam puer pergere cœpit, te-
nuit: at ubi ancillari non erubuit, ubi
fusum & colum abjectâ clavâ in ma-
nus sumpsit, ut miserabiliter periit!

fertur enim Deianira, in cujus grati-
am Herculem exuit, vestem ei veneno
imbutam misisse, quâ indutâ acri do-
lore correptus præ impatientia se ipsū
in constructa pyra concremavit. *Graves*

Domina, inquit Svadæ Filius, cogi-
tationum libidines, infinita quedam co-
gunt atq; imperant, & ad omne facinus
impellunt eos, qui illecebris suis incendun-
tur. Fuere qui in gratiam amasiarum

vitra integra vorarent: alij è sordidis
calceis biberent. Bruxellis Comes

quidam digicum auricularem sibi præ-
scidit, eumque literis insertum, in pi-
gnus amoris ad amasiam destinavit.

Alius prænobilis viri Gandensis filius,
cum super puellæ, quam deperibat, pe-
ctore acum conspexisset, sublata ori
imposuit, dicens tanto se in eam ferri
amoris æstro, ut hanc acum in sui gra-
tiam paratus sit deglutire. Dixit, fe-
cit, & unâ cum acu mortem glutijt.

Rom. 6. 23.

Cic. l. 6. de
ropeb.

Engelgrav.
p. 1. Dō. 17.
post Pent.

Pa-

*Pont. lib. de
fort. c. 29.*

Papiae Eques nonnemo, cum in ponte puellam sibi charam obviam haberet, illaque joci gratia diceret: quin tu bellissime amator, qui tantum tibi in me complaces, è ponte in amnem amoris gratia defilis? mox unà cum equo statim sese præcipitem dedit, quo exanimato ipse semianimis vix enavit. Adhuc horribilius quod Crumlovij Bohemorum contigit. Solenne istic convivium in aula arcis celebrabatur; ubi inter ceteros hospites aderat nobilis puella elegantiori forma atque cultu. Post larga pocula incalescentibus animis, ait Toparcha: quisquis hanc Helenam serio ardet; eja de fenestra aulae, illius gratia, devolans Icarum agat fabulam. Nec mora; unus aliquis non præpetibus pennis, sed pedibus deorsum vibrat sese (est autem altitudo cubitorum circiter 30.) & execrando casu turpiter ardentem animam, elidit, æternum arsuram. Ita iterum, iterumque verum est: *stipendia peccati*, vel ut alij legunt, *obsonia concupiscentia*

*Barrad. to.
3. l. 1. c. 17.*

mors. Hic denuo exclamare liceat cum pio Ecclesiaste: ô horrendam servitutem! ô Tyrannidem inauditam! ô insanos homines, qui sua sponte in eam se conijciunt! Insani ac stulti ob unum bolum, ob unum vitrum vini quascunque plagas, virgas, colaphos, talitra sustinent. Quidni ergo stultos dixero mentis impotes illos cupidinarios; nam non tam ovum ovo simile. Præterire non possum, quod noster P. Drexelius fideli & jucunda narratione describit; Tubingæ medicum & ejus artis Professore fuisse, qui conjugem inprimis charam ha-

*Drexel. de
caelo l. 1. c.
4.*

buit. Hæc dum uterum ferret liberatorem numerum ovorum in foro emerat, domumque ea referens & mariti musæum ingressa, altum ingemuit. Maritus tam serij gemitus causam sciscitari, & verò etiam solari promptus: quid est, aiebat, quod cruciat? dic mea conjux, quid hunc gemitum expressit? illa tam svavi quæstione jam animosior: mi optime marite, inquit, nôsti me gravidam, & quanti ea res periculi sit gravidarum appetentiæ oblectari. Et quid dissimulem? ingens cupido me incessit hæc ova omnia ordine in tuam faciem projiciendi & frangendi. Quid ad ista maritus? conjugis amor & periculi metus potentissimè persvaserunt cupiditati cedere. Ergo conjugi suæ jaculatrici scopus futurus, expromit strophium vultuique præpandit. Mox illa ordine prout appetitus suggererat ova jaculando frangit in viri facie. Ad finem verò ludi monita est, ne deinceps vellet cupidine trahi tam insolente. An non bonus iste maritus formalem se uxoris suæ fecit stultum, & sclavum? Audite quid dicat Cicero: *an ille mihi liber videtur, cui mulier imperat, qui nihil imperanti negare potest, nihil recusare audent? Si poscit, dandum est; si vocat, veniendum; si eicit, abeundum; si minatur, extimescendum. Ego verò non istum modò servum, sed nequissimum servum, etiamsi in amplissima familia natus sit appellandum puto.* Sic de Claudio Cæsare scribit Svetonius quòd conjugum amoribus ita sese addixerit, *ut non principem, sed ministrum egerit.* En mundum verè inversum! *Potestne majus malum domui evenire,*

*Cic. in Pa
radox.*

*Svetō. in
Claud.*

Laured. ,, re, quærit Venetus Ecclesiastes, quàm
silv. tit. ,, ut ipsa penitus ita evertatur, ut cul-
amor va- ,, men, seu caput ejus sub pavimento &
mus. ,, fundamento jaceat, & fundamentum
 ,, in loco culminis? at hoc fit, dum vir,
 ,, qui est caput mulieris, ei servit, & illa
 ,, imperat. Ita ego paucis mutatis qua-
 ,, ram: potestne majus malum homini
 evenire, quàm ut corpus ejus ita inver-
 tatur, ut caput ibi sit, ubi pedes, & pe-
 des in loco capitis? at hoc fit, dum ra-
 tio appetitui, quæ ejus Domina est, ser-
 vit, & ille imperat. Hortabantur se in-
 vicem contra Judæos Philistæi: *Confor-*
1. Reg. 49. ,, tamini, & estote viri Philistym, ne ser-
 ,, viatis Hebrais, sicut & illi servierunt vo-
 ,, bis. Qualis cohortatio! ergo qui ser-
 viunt, viri non sunt? Imò vix homines;
 nam si Homero credimus: *servus dimi-*
Homerus ,, dius homo, liber integer est; si Platoni:
Odyss. 10. ,, dimidium mentis Iupiter illis aufert, qui
Plato dial. ,, servituti subjecti sunt. Scriptura certè
8. de legib. ,, sacra passim servos appellat pueros, qui
 ob mentis rationisquæ immaturitatem
 opus habent moderatore, & sub tuto-
 ribus actoribusquæ; sunt, donec mature-
 scant. Pulsavit aliquando de nocte ami-
 cus fores amici, panem postulans: at-
Luc. 11. ,, audijt de intus responsum: *noli mihi*
 ,, molestus esse, jam ostium meum clausum
 est, & pueri mei mecum sunt in cubili.
 Per pueros sensu literali intelliguntur
 vernæ domestici; Gregorius autè Nys-
 senus moraliter intelligit a *radia*
 sive impassibilitatem: *quando aliquis,*
Greg. Nyss. ,, inquit, *passionem confutavit, tunc quasi*
in catena. ,, puer se habet erga passiones. Ego tamen,
 salvo tanti Doctoris judicio, passiones
 ipsas pueris rectius comparavero; est
 enim hæc ætas, uti & femineus sexus

affectuum vehementer impotens: un-
 de puer aliquis apud Stengelium, cum
 falcone cicure, cujus supra modum avi-
 dus erat, potiri non posset, præ nimio
 dolore contabuit; *quando ergo aliquis*
passiones confutavit, tunc quasi pædago-
 gus se habet erga pueros, quippe ambo-
 rum eadem est disciplina. *Efficiendum,*
 monet Tullius, *ut appetitus rationi obedi-*
ant, sint quæ tranquilli. At quomodo effi-
 ciendum? Credo non meliùs, quàm vir-
 gâ & baculo; nam hæc ad petulantes
 pueros coercendos optima censentur
 instrumenta, juxta illud Sapientis do-
 gma: *stultitia colligata est in corde* (vel,
 ut alij legunt, *in dorso*) *pueri, & virga*
discipline fugabit eam. Mediolani Soda-
 lis Parthenius fuit, qui se contra inso-
 lescentes libidinis æstus flagello, tho-
 racequæ; cilicino tueri consueverat. No-
 cte quâdam acriùs ab ijs divexatus, cum
 neutrum ejusmodi instrumentorum
 reperire posset, strato profiliens, solo ut
 erat indutus linteo in hortum domesti-
 cum hieme rigidissima descendit, ibiquæ;
 tamdiu inambulavit, dum periculosus
 ardor nocturno frigore refrixit. Idem
 & ampliùs Dilingæ unus alius fecit, qui
 postquam inter nives lacertis quàm
 pote diductis *salutationem Angelicam,*
globulis adnumerando ad ultimum fre-
quentasset, tum commentans illud Pauli,
se corpus castigari professi, virgas corripe-
re, inter quæ candorem nivium corpus san-
guine purpurare. O præclaros Seraphici
 Patris æmulos! qui per similes castiga-
 tiones continuamquæ sui victoriam ad
 tantam pervenit puritatem, ut caro spiri-
 tui, & spiritus Deo harmoniâ mirabili
 concordarent. S. Bernardus, eò quòd

Stengel. lib
de matri-
mon. c. 6.
 §. 8.

Cic. l. 1. offic.

Prov. 22. 15

Lechner.
Sodal. Par-
then. l. 2. c.
 8.

Annua
Soc. 1685.

Bonav. c. 5.
vita.

V. Surium fixius mulierem subinde aspexisset, tanta cupiditate illam curiositatem in se vindicandi exarsit, ut subito in vicinum lacum tempestate perfrigida desiliret. In eo collotenus immersus tamdiu perstitit, dum exanguis & tantum non congelatus omnem libidinis calorem extingueret. Vnde postea, teste vitæ ejus scriptore, ad eum pervenit statum, ut non modò caro se adversus spiritum non commoveret; sed spiritus etiam ultrò carni dominaretur.

S. Ign. li. bel. exercit. hebd. 1. S. Patriarcha noster Ignatius perquam efficax remedium adinvenit passionibus ac vitijs subigendis; nempe examen, quod vocat, *particulare*, cujus tria per diem assignat tempora. Primum est matutinum, quo debet homo, statim dum à somno surgit, proponere diligentem sui custodiam, circa peccatum aut vitium aliquod particulare, à quo emendari cupit. Secundum est pomeridianum, in quo petenda est a Deo gratia, ut reminisci possit ille, quoties in peccatum seu delictum istud particulare incidit, & in posterum cavere: deinde priorem faciat discussionem, exigens ab anima sua rationem, de peccato seu vitio jam dicto, & singulas diei partes præteritis percurrentes ab ea hora, qua surrexit, usq; ad presentem, quoties illud commiserit. Tertium erit vespertinum tempus, in quo post cœna horam facienda est discussio secunda, percursoris itidem horis singulis ab examine

priore usq; ad præsens lapsis. Quò autem facilius vitium subjugari possit, consueverunt nonnulli vespere tot de se ipsis exigere poenas, quoties illo die rei facti sunt; exempli gratiâ, totidem dorso suo verbera flagello impingere, vel totidem oscula terræ imprimere, &c. atque ita uno vitio extirpato ad aliud similiter extirpandum progrediuntur. Multos legi hac praxi & exercitio usos planè ad quandam apathiam eximiamque perfectionem pervenisse.

Ipse certè S. Ignatius (cui familiare fuit horis singulis in actiones suas advertere) cum naturâ biliosus esset, tamen ita passionem istam domuit, ut ab ipsismet medicis phlegmaticus judicaretur. Vnde de eo Petrus Ribadeneira, sedulus aliàs vitæ illius arbiter, scriptum reliquit, quòd habuerit dominium omnium suorum motuum & passionum; quam maximam hominis felicitatem reputabat Petrus Aldobrandinus Cardinalis, cum identidem dicebat: *felicитatis fabrica in temperandis affectibus sita est: quam veram & planè Regiam libertatem censebat Tullius, cum docuit: Regium est ita vivere, ut non modò homini nemini; sed ne quidem cupiditati ulli servias.*

Latius regnes avidum domando Spiritum, quam si Lybiam remotis Gadibus jungas, & uterq; Pœnus Serviat tui.

Farnes. in apoph.

Cic. l. 1. offic.

Horat. l. 2. od. 2.

DOMI-